

SUIKERVORSTELLEN: INKOMENS ONDER DRUK EN GEEN OPLOSSING MARKTPROBLEEM

Kees de Bont, Jakob Jager en Siemen van Berkum

De nieuwe voorstellen van de Europese Commissie voor het suikerbeleid hebben een gevoelig negatief effect op het inkomen van de bietenteler, maar leveren waarschijnlijk nog geen oplossing voor de problemen op de suikermarkt. De EU kan met de voorstellen mogelijk nog niet voldoen aan de internationale verplichtingen.

Voorstellen

De voorstellen houden een daling van de prijzen van suiker en suikerbieten met ongeveer 40% in. Voor de opbrengstdaling wordt de teler voor ongeveer 60% gecompenseerd door een toeslag. Deze toeslag wordt ontkoppeld van de teelt, zoals gaat gelden voor de meeste compensaties van de EU voor prijsverlagingen. Verder stelt de Commissie voor om de suikerproductie te verminderen door een opkoopregeling. Hieraan kan de bietenverwerkende industrie vrijwillig, tegen een vergoeding deelnemen. De opkoopregeling komt in de plaats van de vorig jaar nog voorgestelde algemene korting van de suikerquota.

Tabel 1 Effecten hervorming suikerbeleid naar regio (per bedrijf) bij twee varianten van prijsdalingen

	Akkerbouwbedrijven					
	Noord klei	Centraal klei	Zuidw. klei	Veen- koloniën	Overige gebieden	Overige suikerbie- tentelers
Hectare suikerbieten 2003	9,4	8,6	7,4	10,2	5,5	5,5
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02	63,8	38,2	30,9	15,2	36,2	28,5
<i>Effect bij 18,6 euro/ton prijsdaling (x 1.000 euro)</i>						
Prijsdaling (-)	10,8	11,0	8,0	10,3	5,9	5,7
Premie (+)	6,5	7,2	5,4	6,8	4,0	3,9
Korting modulatie en degressie (-) a)	1,1	0,7	0,7	1,2	0,5	0,8
Totaal effect	-5,3	-4,5	-3,3	-4,7	-2,3	-2,6
Idem (euro per ha suikerbieten)	-568	-525	-449	-462	-421	-476
Idem (in % van inkomen)	-8	-12	-11	-31	-6	-9
<i>Effect bij 30 euro/ton prijsdaling (x 1.000 euro)</i>						
Prijsdaling (-)	17,6	17,9	13,0	16,8	9,5	9,2
Totaal effect	-12,1	-11,4	-8,3	-11,1	-6,0	-6,1
Idem (euro per ha suikerbieten)	-1.285	-1.319	-1.126	-1.095	-1.079	-1.123
Idem (in % van inkomen)	-19	-30	-27	-73	-16	-21

Bron: CBS/LASER, bewerking LEI.
a) Modulatie: afroaming van 5% van de toeslagen boven de 5.000 euro per bedrijf; degressie: afroaming van 3% over de gehele toeslag.

Inkomenseffecten

Wanneer de prijsdaling beperkt blijft tot ruim 18 euro per ton bieten en er een compensatie tegenover komt te staan, is het effect op het inkomen van de bietenteler gemiddeld ruim 3.000 euro per bedrijf. In de meeste gebieden is dit ongeveer 10% van het inkomen. Voor de telers in de Veenkoloniën met relatief veel bieten en een gemiddeld lager inkomen dan de akkerbouwers in andere gebieden is het effect dan al ongeveer 30% (tabel 1). Omdat de Europese Commissie de markt minder wil gaan ondersteunen, kan de bietenprijs in Nederland, die tot dusver steeds ruim boven de Europese minimumprijs bleef, echter ook wel dalen met ongeveer 30 euro naar circa 25 euro per ton. In dat geval loopt de inkomensdaling op naar gemiddeld ongeveer 8.000 euro per bedrijf. In de meeste gebieden is het inkomenseffect dan al 20 tot 30%, maar voor de telers in de Veenkoloniën loopt de daling van het inkomen dan op tot zelfs ruim 70%.

Continuïteit bietenteelt?

Bij een daling van de bietenprijs tot ongeveer de nieuwe minimumprijs van circa 25 euro per ton komt het saldo van de bietenteelt op ongeveer 600 euro per hectare (exclusief de EU-toeslag). Dat is ongeveer hetzelfde niveau, of mogelijk zelfs iets lager, als dat van de graanteelt. In dat geval is de voortzetting van de bietenteelt in Nederland niet veilig gesteld, ook al kan door kostenbesparing bij onder meer de oogst en schaalvergroting het financiële resultaat nog enigszins op peil blijven. Omdat vooral de bietenverwerkende industrie nadelen ondervindt van het wegvallen van de bietenteelt, is het ook om die reden van belang dat de uitbetalingsprijs hoger blijft dan de (nieuwe) minimumprijs.

Marktevenwicht?

Blijft de daling van de bietenprijs enigszins binnen de perken (tot een daling van 20 euro per ton), dan mag niet worden verwacht dat de telers in de EU veel minder suiker zullen produceren. In dat geval zou de voorgestelde opkoopregeling moeten zorgen voor een evenwicht op de markt, zodanig dat de EU gaat voldoen aan internationale verplichtingen. Deze heeft de EU in het kader van de WTO (geen gesubsidieerde export) en in de vorm van invoerafspraken met groepen landen, waaronder ontwikkelingslanden. Voor de voorgestelde opkoopregeling zal de animo onder de telers om deel te nemen mogelijk te gering zijn. Deelname valt te verwachten uit landen in Zuid-Europa, Scandinavië en de tien nieuwe lidstaten, die een minder concurrerende suikersector hebben. De totale omvang van de productie in deze landen (circa 6 miljoen ton) is ongeveer gelijk aan de beoogde productiedaling in de EU. Omdat in een aantal van de betreffende landen de laatste jaren is geïnvesteerd in de suikersector, mag worden aangenomen dat deze productie wordt gecontinueerd. Als dit het geval is hangt de bietentelers over enkele jaren alsnog een quotumkorting boven het hoofd.

Meer informatie:

Rapport 6.05.21 *Europees suikerbeleid in beweging; Beoordeling van de hervormingsvoorstellen van juni 2005*